

Niet voor publicatie bestemd

Beknopt verslag extra fractievoorzittersoverleg in Teams op op 26 juli 2022

Aanwezig:

S. Ausems, voorzitter;
S. Schuijffel, wethouder;
F. Opperman, griffier.

Afgemeld:

en

Agenda:

1. Casus -
2. Statushouders / asielcrisis / oorlog Oekraïne

1. Casus

2. Statushouders / asielcrisis / oorlog Oekraïne

Burgemeester en wethouder praten de fractievoorzitters bij over het vraagstuk statushouders en asielcrisis.

Vanuit het Rijk ligt de opdracht om statushouders eerder te plaatsen (voor oktober 2022) en hier voorrang aan te verlenen vanuit de achterliggende asielcrisis waar ons land zich in bevindt. De gemeente heeft een plek op het oog: het leegstaande NH Hotel. De eigenaar van het hotel heeft ook contacten lopen met het Rijk om er Oekraïners of vluchtelingen onder te brengen. De vraag ligt nu voor in hoeverre wij – gemeente Waalwijk samen met de gemeente Heusden – meer kunnen doen op die locatie. Bijvoorbeeld om er én statushouders én Oekraïners te plaatsen. In totaal gaat het om 238 plaatsen die gevuld kunnen worden.

Wij hebben meerdere opties overwogen. Door het NH Hotel voor een langere periode te gebruiken om statushouders te huisvesten, ontlasten we de AZC's. Daarnaast kunnen we tijdelijk Oekraïners huisvesten die nu in Nederland verblijven in afwachting op een mogelijke terugkeer naar hun eigen land. Door zelf proactief invulling te geven aan het vraagstuk behouden we als gemeente in samenwerking met de regio de regie.

Door statushouders in het NH Hotel te huisvesten voldoen we enerzijds aan de opdracht die er ligt en kunnen zij direct starten met een inburgeringstraject. Anderzijds doen we zo geen beroep op de wachtlijsten waar woningzoekenden uit onze eigen gemeente en omstreken op staan. Hun wachtplek wordt dan niet ingenomen door statushouders. Statushouders hebben dan én een woonplek én worden niet bovenaan de wachtlijst ingeschreven maar kunnen op hun beurt ingeschreven worden.

Maken we de keuze nu niet dan zijn we de regie wellicht kwijt en kan het zo zijn dat het Rijk een beroep doet op de 238 plekken in het NH Hotel voor asielzoekers. De statushouders dienen wij als gemeente dan alsnog met voorrang te huisvesten (en dat zorgt voor druk op de wachtlijsten!).

De regio hanteert de volgende uitgangspunten:

- Geen gesleep met mensen
- Niet de rol van de AZC's overnemen
- Wel helpen de keten te verlichten

Niet voor publicatie bestemd

Vooraf af te dekken risico's:

- Financieel
We komen financieel alleen uit als we alle 238 plekken vullen. Het is onzeker of we deze aantallen halen. Het ministerie is gevraagd om dit risico af te dekken.
- Maatschappelijk
Mogelijk ontstaat er een verkeerd beeld bij onze inwoners als we Oekraïners en statushouders huisvesten in een hotel. We moeten in de externe communicatie vooral duidelijk overbrengen dat we met deze keuze juist ook onze eigen spoedzoekers en woningzoekers kunnen en willen blijven bedienen.
- Organisatorisch
Om de organisatie rondom de opvang en inburgering goed in te vullen dienen we heldere afspraken te maken met de regio en de daarbij horende gemeenten. Bij de inventarisatie van de statushouders dienen alle gemeenten verantwoordelijkheid te nemen qua invulling van onderwijs, zorg, inburgering, enzovoort.

Geen keuze maken:

We kunnen ook besluiten om dit vraagstuk niet proactief op te pakken. Dit kunnen ons inziens dan de gevolgen zijn:

1. De regio moet dan in andere opvangplekken voorzien, want de opgave blijft wel bestaan.
2. Rijk kan optie zelf pakken en alsnog mensen plaatsen in het NH Hotel

Vragen/beschouwingen fracties en antwoorden door burgemeester en wethouder:

- 1) Zelf regie nemen betekent ook zelf verantwoordelijkheid nemen.
- 2) Het combineren van groepen geeft risico's, wat is daarover bekend?
- 3) Voor mij loopt het gesprek nogal door elkaar heen, ik mis de BOB-lijn (Beeldvorming-Oordeelsvorming-Besluitvorming). Toch: wat betreft de [redacted] zit het NH Hotel snel vol, mensen hebben dringend onderdak nodig.

Antwoord:

- 1) Als we de regie niet zelf nemen, betekent dat dat we de regie kwijt zijn. De mogelijkheid bestaat dat het Rijk het dan overneemt. We moeten dan als gemeente nog steeds veel afhandelen en op ons nemen: inschrijvingen, onderwijs, zorg, inburgering, enz.
- 2) Wij zien de combinatie van statushouders en Oekraïners als mogelijke optie. Daar hebben we advies over ingewonnen. De reactie is dat deze groepen goed samengaan.
- 3) We hebben het nu alleen nog over beeldvorming en oordeelsvorming gehad, de laatste B, besluitvorming, volgt wat ons betreft nog.

- 1) 238 plekken: hoe is verdeling? Is daar al zicht op?
- 2) Hoe verwachten jullie de invulling van de begeleiding gezien vanuit de huidige personele tekorten?

Antwoord:

De invulling van de 238 plekken is nauwkeurig in beeld gebracht. Daar hebben we informatie over opgevraagd en de organisatie daarbij is in beeld. We kunnen gebruik maken van de afspraken die de veiligheidsregio daarover heeft. We verwachten 50 (a 60) statushouders te kunnen plaatsen en die vullen we dan aan met 188 Oekraïners. Vanaf januari kunnen we eventuele vanuit statushouders vrijgevallen plaatsen aanvullen met Oekraïners, tot 238 plekken gevuld zijn en

Niet voor publicatie bestemd

blijven. Het ministerie gaat nog geen jaarafspraken aan, wij hebben echter aangegeven dat we minimaal een afspraak voor 3 maanden, maar bij voorkeur een jaarafpraak nodig hebben om tot een besluit te kunnen komen.

- 1) Er is nu al een tekort aan woningen, hoe gaan we dat dan doen?
Sowieso ben ik blij met het uitgangspunt 'niet met mensen slepen'.

Antwoord:

- 1) Statushouders zijn al gekoppeld aan onze gemeente, die moeten wij sowieso huisvesten. Dit ligt er nou eenmaal als opgave, we realiseren ons dat dat voor sommigen een hard gelag is. Met deze eventuele keuze zorgen we ervoor dat we de woningvoorraad verder beschikbaar houden voor 'eigen' woningzoekers. Wat we goed willen afspreken is dat we de Oekraïners die tijdelijk hier komen niet te zijner tijd per se een plek moeten geven in Waalwijk. Dat kunnen we namelijk niet. Vandaar ons voorstel voor het NH Hotel. Nogmaals: we moeten dit heel goed uitleggen aan onze inwoners. Als we statushouders versneld een plek kunnen geven dan laten we de wachtlijst van Casade ongemoeid. Spoedzoekers kunnen we niet plaatsen in het NH Hotel, maar statushouders – vanwege de huidige asielcrisis – wél. We moeten sowieso versneld toe naar extra woningen, daar richt het college zich op.

- 1) We spreken over statushouders voor de hele regio. Zorg er dan voor dat we de regio aan hun afspraken houden. Ik onderstreep ook dat we goed communiceren met omwonenden van het NH hotel. Stel ook één telefoonnummer beschikbaar voor omwonenden. Bovendien roep ik op om mensen actief te benaderen (bv. de Oekraïners en hun contactpersonen, vrijwilligers). De informatie die voor hen van belang is, is op websites slecht te vinden. Zorg voor een proactieve houding qua informatie enzovoort, zorg dat we hen betrekken.
- 2) Wij vinden het NH Hotel een goede tussenoplossing. Er zijn vele onzekerheden en garanties zijn moeilijk te krijgen. Als we als raad een 'NO GO' uitspreken dan kan het Rijk dit met beide handen aangrijpen. Dan kunnen we minder kieskeurig zijn en krijgen we veel minder garanties. Het geeft wel een druk op de samenleving.

Antwoord:

- 1) We vinden het belangrijk om goede afspraken te maken met de mensen die meedoen, over hoe lang zij opgevangen worden en dat alle gemeenten verantwoordelijk zijn en hun werkzaamheden ook oppakken. We willen heldere en harde afspraken maken met gemeenten wat te doen met Oekraïners die er na één jaar nog zitten. Een mogelijk vervolg dient in beeld te zijn.
- 2) De opgave voor het huisvesten van statushouders ligt bij elke gemeente. Het Rijk richt zich op Oekraïners als tijdelijke bewoners van het NH Hotel. Er zijn geen andere asielzoekers in beeld. De invulling doen we samen met Heusden. Er is al een samenwerking met Heusden op het vlak van inburgering voor statushouders. We vinden het dan ook logisch om met hen door te gaan op dit vlak.

- 1) Team WijZ is al overbelast, hoe gaan we dit dan organiseren vanuit team WijZ?

Antwoord:

- 1) We hebben gelden gereserveerd voor toegeleide naar onderwijs, zorg, enzovoort. Een aantal zaken komt bij team WijZ, waaronder het verstrekken van leefgeld (al ingericht). Extra Oekraïners zorgen voor extra druk op die faciliteit. Er loopt al een uitvraag voor extra ondersteuning. Andere gemeenten hebben ook aangeboden om te helpen op dit vlak. Team WijZ levert ook maatschappelijk ondersteuners. De ervaring tot nu toe leert dat er niet heel veel ondersteuning nodig is. Er is al wel rekening mee gehouden in de financiën om dit te ondersteunen.

Niet voor publicatie bestemd

- 1) We willen de 238 plekken vullen met statushouders en Oekraïners. Statushouders gaan ook mee in de reguliere wachtlijsten voor een woning. Betekent dit dat lege plekken dan weer aangevuld worden?

Antwoord:

- 1) We moeten statushouders sowieso versneld huisvesten, zij maken al aanspraak op de huidige woningvoorraad. Oekraïners doen geen aanspraak op een reguliere, permanente woning. Zij gaan dus niet mee op wachtlijsten. Zo is tenminste nu de situatie. Plekken in het NH Hotel zouden wel continu gevuld worden. Wellicht is dat tegen het einde niet meer zo, maar dat is vanaf hier nog niet te overzien.

- 1) [redacted] is geen voorstander van dit voorstel. We moeten nu al statushouders met voorrang plaatsen.
- 2) Wat doen we met de mensen die na één jaar uit het hotel komen?
- 3) Is er een garantie dat we alleen Oekraïners krijgen en geen andere asielzoekers?
- 4) Wat krijgen we ervoor terug van de provincie? Mogen we bv. extra bouwen?
- Deze zaken geven we mee ter overweging. [redacted] neigt naar nee, er zitten te veel mitsen en maren aan et voorstel. We moeten goede randvoorwaarden stellen
- 5) Wat ons betreft voeren we over dit voorstel een debat in de openbaarheid.

Antwoord

- 1) We moeten al langer statushouders plaatsen. De opdracht die nu vanuit het Rijk voor ligt is om statushouders die al voor 2022 gekoppeld zijn aan je gemeente versneld uit AZC te laten uitstromen. Daar was langer tijd voor, maar gezien de druk op de AZC's moeten we dit nu versneld doen.
- 2) Dat weten we nu ook niet. Dat moeten we afspreken, na één jaar is het echt over. Op andere plaatsen zoals nu in Tilburg stromen mensen dan ook uit.
- 3) Dat is nu juist de afspraak en uitgangspunt.
- 4) Hier zijn we over in gesprek maar dit neemt meer tijd.
- 5) Helaas, dat kan nu niet. Het voorstel ligt niet open op tafel, de locatie is niet openbaar op dit moment.

Is zijn blij met de proactieve houding en het voorstel dat zojuist kenbaar is gemaakt.

Wij hebben vooral geluisterd, goed dat we het erover hebben.

[redacted] is het eens met het uitgangspunt, mensen in nood hebben hulp nodig. Debat voeren als raad: ja, wat ons betreft wel. Dat kan zowel open als besloten zijn, daar zijn zeker argumenten voor.

Burgemeester en wethouder:

Wij zoeken politiek draagvlak bij u. Vandaar ook de keuze voor dit gesprek. Waardering voor de betrokkenheid, openheid en de bereidheid om deel te nemen aan het gesprek tijdens dit zomerreces. We benadrukken de vertrouwelijkheid van dit gesprek! Zowel de locatie NH Hotel als de inhoud van het gesprek is vertrouwelijk. Geen probleem dat een fractie gedeeld heeft dat we spreken over de asielcrisis, iedere gemeente spreekt over het onderwerp.

De locatie NH Hotel was echter niet eerder bekend, graag prudent mee omgaan.

De vraag hoe we dit tot besluitvorming brengen ligt nog open. Wij doen daartoe nog een voorstel en komen er bij de fractievoorzitters op terug.

De voorzitter bedankt de aanwezigen hartelijk voor hun digitale komst naar dit extra overleg in het zomerreces. De vergadering wordt gesloten.